KOMISIJA

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 9. decembra 2004

o razglasitvi nezdružljivosti koncentracije s skupnim trgom na podlagi člena 8(3) Uredbe Sveta (EGS) št. 4064/89 („Uredba o združitvi (ECMR)“)

(Primer št. COMP/M.3440 – EDP/ENI/GDP)

(notificirano pod dokumentarno številko K(2004) 4715)

(Besedilo v angleškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2005/801/ES)

Dne 9. decembra 2004 je Komisija sprejela odločbo glede primera prevzema v skladu z Uredbo Sveta (EGS) št. 4064/89 z dne 21. decembra 1989 o nadzoru koncentracij podjetij ([1]) in zlasti s členom 8(3) navedene uredbe. Celotna odločba je na voljo v verodostojnem jeziku primera in v delovnih jezikih Komisije v različici, ki ni zaupna, in sicer na spletnem mestu Generalnega direktorata za konkurenco na naslednjem naslovu: http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

I. STRANKE

(1) Energias de Portugal, SA, („EDP“) je ustaljena elektroenergetska družba na Portugalskem. Njene glavne dejavnosti so pridobivanje, distribucija in dobava električne energije po celotnem območju Portugalske. EDP upravlja tudi špansko družbo Hidrocantábrico, delujočo v elektroenergetskem in plinskem sektorju v Španiji. Delnice EDP kotirajo na borzi vrednostnih papirjev Euronext Lisbon, portugalska država pa ima posredno ali neposredno v lasti okoli 30 % delnic.

(2) ENI SpA („ENI“) se ukvarja z raziskovanjem in pridobivanjem nafte in zemeljskega plina po vsem svetu. Dejavnosti družbe ENI zajemajo tudi dobavo, prenos, skladiščenje, distribucijo in prodajo zemeljskega plina. Poleg tega ima ENI delnice v transportnih družbah, ki se ukvarjajo s prenosom zemeljskega plina po mednarodnih plinovodih.

(3) Gás de Portugal, SGPS, SA, („GDP“) je ustaljena plinska družba na Portugalskem. GDP je hčerinska družba portugalske družbe Galp Energia, SGPS, SA, („GALP“), ki jo trenutno skupaj upravljata portugalska država in družba ENI. Njeni interesi so osredotočeni na naftni in plinski sektor. Družba GDP in njene podružnice pokrivajo vse faze dejavnosti s področja plina na Portugalskem. Družba GDP preko svoje podružnice Transgás po plinovodu Magreb–Španija–Portugalska in preko terminala za utekočinjen zemeljski plin v Sinèsu uvaža zemeljski plin na Portugalsko. Zadolžena je za transport, skladiščenje, prenos in oskrbo po portugalskem visokotlačnem plinskem omrežju („Omrežje“). GDP z zemeljskim plinom oskrbuje tudi večje industrijske porabnike ter spodbuja izgradnjo in bodočo uporabo prvih podzemnih skladišč za zemeljski plin na Portugalskem. Družba GDP preko GDP Distribuição („GDPD“) trenutno upravlja pet od šestih lokalnih distributerjev zemeljskega plina na Portugalskem.

(4) Rede Eléctrica Nacional SA („REN“) ne nastopa kot priglasitelj obravnavane koncentracije, temveč sodeluje pri celotni transakciji, del katere je tudi ta koncentracija. REN je portugalska družba, ki je nastala leta 1994 ob odcepitvi od družbe EDP, vodilne v portugalskem elektroenergetskem omrežju. REN trenutno upravlja portugalsko elektroenergetsko omrežje in ima vlogo edinega kupca, ki kupuje električno energijo od proizvajalcev in jo naprej prodaja distributerju/dobavitelju za oskrbo neupravičenih odjemalcev. Portugalska država ima posredno ali neposredno v lasti 70-odstotni delež družbe REN, preostanek pa pripada družbi EDP.

([1]) UL L 395, 30.12.1989, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1310/97 (UL L 180, 9.7.1997, str. 1).

II. **TRANSAKCIJA**

(5) Zadevni primer obravnava koncentracijo, po kateri naj bi družbi EDP in ENI („stranki“) pridobili skupni nadzor nad družbo GDP. V okviru transakcije je predvideno, da se upravljanje omrežja za transport plina (brez terminala za utekočinjen zemeljski plin v Sinèsu, plinovoda za uvažanje in podzemnega skladišča v Carriçu) v danem časovnem okviru prenese na družbo REN, ki je upravljavka portugalskega elektroenergetskega omrežja. V prehodnem obdobju bo družba EDP plinsko omrežje upravljala skupaj z družbama ENI in REN.

(6) V skladu z drugo plinsko direktivo ([2]) in odstopanjem, odobrenim za Portugalsko, bo liberalizacija 33 % trga plina na Portugalskem izvedena najkasneje do leta 2007, medtem ko bo liberalizacija trga za vse industrijske odjemalce izvedena najkasneje do leta 2009, za vse druge odjemalce (vključno z gospodinjstvi) pa najkasneje do leta 2010. Portugalska vlada lahko sproži proces liberalizacije že prej.

III. **UPOŠTEVNI TRG**

A. *UPOŠTEVNI TRG ELEKTRIČNE ENERGIJE*

1. UPOŠTEVNI PROIZVODNI TRG

(7) Komisija je ob upoštevanju posebnosti portugalskih trgov ter konkurenčnega in regulativnega okvira sklenila, da je treba na vsak način razločevati med naslednjimi trgi:

(i) grosistična oskrba z električno energijo;

(ii) opravljanje dejavnosti na področju upravljanja in uravnavanja energije ([3]);

(iii) prenosno omrežje;

(iv) distribucijsko omrežje;

(v) maloprodajna oskrba z električno energijo (velikih in malih odjemalcev).

(8) Nacionalni elektroenergetski sistem sestoji iz dveh vzporednih sistemov – javnega elektroenergetskega ali „zaprtega“ sistema (*Sistema Eléctrico de Serviço Público*, „SEP“) in neodvisnega elektroenergetskega sistema (*Sistema Eléctrico Independente*, „SEI“). Nacionalno prenosno omrežje je namenjeno obema sistemoma, izključno pravico do uporabe pa ima družba Rede Eléctrica Nacional („REN“).

(9) SEP je zakonsko urejen sistem, ki obsega pridobivanje in distribucijo. Sestoji iz „zaprtih“ obratov za pridobivanje električne energije in „zaprtih“ distribucijskih omrežij. V okviru tega sistema je REN edini kupec električne energije na grosistični ravni. Električno energijo dobiva večinoma iz skupine elektrarn („zaprti obrati za pridobivanje električne energije“) na podlagi pogodb o nakupu energije.

(10) Po pogodbah o nakupu energije zaprti obrati za pridobivanje električne energije oskrbujejo SEP z električno energijo na ekskluzivni osnovi za obdobje, daljše od 20 let, in po stalnih cenah ([4]). Gradnja teh zaprtih obratov za pridobivanje električne energije ni liberalizirana, temveč jo ureja država. V skladu z veljavno zakonodajo SEP združuje naslednje družbe: EDP (preko EDP Produção in Companhia Portuguesa de Produção de Electricidade), Tejo Energia ([5]) in Turbogás ([6]). Oskrba z večino električne energije na Portugalskem (83 % v letu 2003) ([7]) poteka na podlagi teh ekskluzivnih pogodb o nakupu energije, ki jih družba REN sklene s proizvajalci energije.

(11) Nato družba REN v skladu s predpisanim tarifnim sistemom pridobljeno električno energijo prodaja zakonsko določenemu distributerju, ki ga upravlja družba EDP. Predpisane tarife določi portugalski zakonodajalec v energetiki (ERSE).

(12) Neodvisni sistem (SEI) sestoji iz odprtega sistema (*Sistema Eléctrico Não Vinculado*, „SENV“), ki deluje pod pogoji, kakršni so na prostem trgu (tj. večina energije se na koncu proda odjemnikom, ki so izstopili iz zakonsko urejenega sistema), in sistema s posebnim režimom (*Produtores em regime especial*, PRE), ki družbo REN po predpisanih tarifah oskrbuje z energijo, pridobljeno iz pomožnih elektrarn, manjših hidroelektrarn in drugih obnovljivih virov energije, kot so denimo vetrne elektrarne.

(13) Upravičeni odjemalci lahko prosto izbirajo svojega ponudnika električne energije, zato lahko električno energijo kupijo od SEP-a po predpisanih tarifah ali od SENV-a (električno energijo dobavlja neodvisni maloprodajni ponudnik v skladu z razmerami na trgu). Uredba z zakonsko močjo z dne 17. avgusta 2004 končno določa, da so vsi odjemalci upravičeni ([8]).

([2]) Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2003/55/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 98/30/ES (UL L 176, 15.7.2003, str. 57).

([3]) Glej primer COMP/M.3268-Sydkraft/Graninge.

([4]) Formula za izračun cene v bistvu zagotavlja plačilo za kapacitete (kar za elektrarno pomeni vnaprej določen donos vloženega kapitala) in energijo (z upoštevanjem stroškov).

([5]) Družbo Tejo Energia upravljata britanska družba International Power, ki je lastnik 45 % njenih delnic, in španska družba Endesa, ki je njen 35-odstotni lastnik. EDP in Electricité de France imata v tej družbi manjšinski delež, in sicer vsak po 10 %, kar pa jima ne zagotavlja udeležbe pri skupnem nadzoru nad podjetjem.

([6]) Ob prejetju obvestila je družbo Turbogás upravljala nemška energetska družba RWE. EDP je njen 20-odstotni lastnik, kar pa mu ne zagotavlja udeležbe pri skupnem nadzoru nad podjetjem. Medtem sta RWE in družba International Power podpisala kupoprodajno pogodbo. Nakup s strani družbe International Power je odobril portugalski organ, pristojen za konkurenco.

([7]) 35 TWh od skupnih 43 TWh v letu 2003.

([8]) Portugalska bo tako nadaljevala z izvajanjem Direktive 2003/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 176, 15.7.2003, str. 37), ki predpisuje popolno odprtje maloprodajnih trgov električne energije s 1. julijem 2007.

(14) Obstoječ regulativni okvir je trenutno v fazi spreminjanja.

Električna energija na debelo

(15) Električna energija na debelo zajema proizvodnjo v elektrarnah in električno energijo, uvoženo preko povezovalnih vodov in namenjeno nadaljnji prodaji maloprodajnim ponudnikom. Tako kot v drugih državah članicah se lahko nekaj največjih odjemalcev električne energije odloči, da bodo kupovali neposredno na grosističnem trgu (nakupi na grosističnem trgu v Španiji predstavljajo manj kot 5 %).

(16) Komisija meni, da bo grosistični trg električne energije na Portugalskem po izteku pogodb o nakupu energije zajemal ponudbo nekdanjega zaprtega sistema pridobivanja, odprtega sistema pridobivanja in uvoza. Pri ocenjevanju tega grosističnega trga se razdelitev na liberalizirane in zakonsko urejene sisteme ne upošteva.

Uravnavanje energije in pomožne dejavnosti

(17) Te dejavnosti so potrebne iz tehničnih razlogov, saj je upravljavec prenosnega sistema odgovoren za vzdrževanje napetosti v omrežju v mejah zelo majhne pasovne širine. Če pride do prekomerne porabe, napetost v omrežju pade, kar lahko v določenem trenutku ogrozi stabilnost omrežja. Do težav pride tudi v primeru prenizke porabe, saj se napetost v omrežju dvigne nad dovoljene vrednosti. Upravljavec prenosnega sistema mora v tem primeru izklopiti neki proizvodni vir ali pa dodati novega porabnika.

(18) Te dejavnosti morajo biti plačljive, običajno se za odstopanja zaračunajo tudi „penali“, če je poraba odjemalca večja ali manjša od pričakovane količine, ki jo vsak ponudnik kupi na grosističnem trgu ali jo namerava proizvesti sam in ki jo mora predhodno sporočiti upravljavcu prenosnega sistema.

(19) Na Portugalskem te dejavnosti in druge podobne pomožne dejavnosti (razreševanje prezasedenosti) trenutno pripadajo družbi REN, ki svoje storitve nudi vsem akterjem znotraj sistema. Trg teh dejavnosti na Portugalskem do tega trenutka še ni vzpostavljen. Vendar pa je zelo verjetno, da se bo takšen trg (ali več trgov) razvil po izteku pogodb o nakupu energije. Za namene te odločbe lahko opredelitev takšnega trga v razvoju (ali več trgov v razvoju) ostane odprta.

Prenos in distribucija

(20) Na ta dva trga predvidena transakcija ne vpliva. Prenosno omrežje na Portugalskem je doživelo preobrazbo, danes ga upravlja družba REN, ki je portugalska upravljavka prenosnega sistema. Distribucijska omrežja so v lasti občin in družbe EDP, upravlja pa jih njena podružnica EDP Distribuição Energia SA („EDPD“). Dostop do prenosnega omrežja in distribucijskih omrežij ureja portugalski zakonodajalec v energetiki ERSE.

Maloprodajna oskrba z električno energijo

(21) Za pravilno razumevanje navedenega je smiselno najprej opredeliti maloprodajne trge električne energije: (i) oskrba velikih industrijskih odjemalcev, ki so priključeni na visokonapetostno in srednjenapetostno omrežje, in (ii) oskrba manjših industrijskih in poslovnih odjemalcev ter gospodinjstev, ki so priključeni na nizkonapetostno omrežje.

(22) Odjemalci v visoko- in srednjenapetostnem omrežju in odjemalci v nizkonapetostnem omrežju se glede porabe in pogojev, pod katerimi kupujejo električno energijo, med seboj zelo razlikujejo. Močne razlike so opazne tudi na področju komercialnih odnosov. Odjemalci v visoko- in srednjenapetostnem omrežju so pretežno industrijski, pri katerih električna energija predstavlja zajeten del stroškov. Po drugi strani pa so na nizkonapetostno omrežje priključeni večinoma manjši industrijski in drugi poslovni odjemalci ter gospodinjstva, katerih poraba električne energije na porabnika je precej manjša.

2. GEOGRAFSKI TRGI ELEKTRIČNE ENERGIJE

(23) V prejšnjih odločbah Komisije se je štelo, da upoštevni geografski trg za grosistično oskrbo z električno energijo ne sega preko državnih meja ([9]). Preiskava v okviru obravnavanega primera je jasno pokazala, da sta tako grosistični kot maloprodajni trg električne energije omejena na Portugalsko in da bosta taka ostala tudi v predvidljivi prihodnosti.

(24) Stranki sta ugovarjali, da se bo zelo kmalu oblikoval iberski trgovinski trg MIBEL, ki bo zajemal celoten Iberski polotok. Temeljita preiskava, ki jo je opravila Komisija, pa tega ugovora ni potrdila. Zdi se, (1) da obstoječe omrežne povezave med Španijo in Portugalsko niso na dovolj visoki ravni, da bi sploh razmišljali o enotnem trgu na Iberskem polotoku, in (2) da je zelo malo verjetno, da bi se grosistični trg električne energije v bližnji prihodnosti razširil na celotno območje Iberskega polotoka. Razlogi za to so naslednji:

(i) odpraviti je treba še veliko pomembnih regulativnih omejitev, da bi se lahko MIBEL sploh razvil;

([9]) Glej npr. primer M.2434 – Grupo Villar MIR/ENBW/Hidrocantabrico.

(ii) konkurenčne razmere v Španiji in na Portugalskem se bodo najverjetneje tudi po ustanovitvi MIBEL-a med seboj močno razlikovale;

(iii) nacionalni ureditveni načrti za emisije CO_2 in nacionalna odškodninska shema za nasedle investicije bodo najverjetneje ohranili ali celo povečali obstoječe razlike v konkurenčnih razmerah;

(iv) ni videti, da bi pričakovana zmogljivost omrežnih povezav med Španijo in Portugalsko v predvidljivi prihodnosti omogočala uspešno združitev obeh trgov.

B. *UPOŠTEVNI TRGI ZEMELJSKEGA PLINA*

1. PROIZVODNI TRG

(25) Komisija je ugotovila, da bo transakcija vplivala na štiri ločene proizvodne trge plina:

(i) dobava plina proizvajalcem energije – plinskim elektrarnam ([10]);

(ii) dobava plina lokalnim distributerjem;

(iii) dobava plina velikim industrijskim odjemalcem;

(iv) dobava plina manjšim industrijskim in poslovnim odjemalcem ter gospodinjstvom.

(26) Šest lokalnih distributerjev deluje na območjih, za katera imajo izključne pravice poslovanja, pri čemer oskrbujejo večino končnih odjemalcev po srednje- in nizkotlačnih ([11]) plinovodih.

(27) Trg dobave plina proizvajalcem energije bo prvi trg na Portugalskem, ki bo odprt za konkurenco. Po trditvah obeh strank naj bi se plinske elektrarne in veliki industrijski odjemalci upoštevali kot del širšega enotnega grosističnega trga. Komisija se s strankama ne strinja. Proizvajalci energije imajo svojevrstne potrebe glede količin in prilagodljivosti oskrbe. Zato morajo te plinske elektrarne dolgoročne pogodbe, ki so potrebne za zagotavljanje osnovne ekonomske in tehnične izvedljivosti in ki predstavljajo podlago za uspešno delovanje, dopolnjevati s kratkoročnimi pogodbami za krajša obdobja. Druge razlike so tudi drugačne marže, odnosi z odjemalci, tržne potrebe prodajnih posrednikov in dinamika rasti.

2. GEOGRAFSKI TRG

(28) Komisija in obe stranki se strinjajo, da oskrba z zemeljskim plinom na vsakem upoštevnem trgu plina na Portugalskem ne sega preko državnih meja.

([10]) Elektrarne s plinskimi turbinami za kombinirano proizvodnjo.

([11]) Srednjetlačni plinovod: tlak med 4 in 20 bari; nizkotlačni plinovod: tlak pod 4 bari.

IV. **KONKURENČNO-PRAVNA PRESOJA**

A. *TRGI ELEKTRIČNE ENERGIJE*

1. GROSISTIČNI TRG

(a) ***EDP ima prevladujoč položaj na grosističnem trgu električne energije na Portugalskem***

(29) Temeljita preiskava, ki jo je opravila Komisija, je pokazala, da ima EDP prevladujoč položaj na portugalskem grosističnem trgu ne glede na to, ali ocenjujemo trg v obstoječi strukturi ali trg po izteku pogodb o nakupu energije.

(30) Leta 2003 je imela družba EDP na grosističnem trgu v lasti 70 % zmogljivosti za pridobivanje energije, torej njej pripada 70 % vse pridobljene energije, hkrati pa je bila tudi največji uvoznik električne energije. Stopnja energije, ki jo je pridobila družba EDP na Portugalskem, bo tudi po odpravi pogodb o nakupu energije nedosegljiva. Po izteku pogodb o nakupu energije se mora uvesti shema za nasedle investicije, ki bo obstoječim proizvajalcem energije zagotavljala nadomestila v primeru morebitnih padcev tržnih deležev v prihodnosti. Ta shema daje prednost ustaljenim podjetjem. Družba EDP bo najverjetneje pobrala večji del nadomestil, kar jo bo seveda ščitilo pred bodočo konkurenco.

(31) Z vidika povpraševanja družba EDP opravi skoraj celotno distribucijo električne energije na Portugalskem. Vloga maloprodajnega ponudnika v zakonsko urejenem sistemu, ki jo bo imela podružnica EDP Distribução v prihodnosti, prinaša družbi EDP odločilno prednost.

(32) Z vidika ponudbe je nova plinska elektrarna zelo pomembna pridobitev za družbo EDP. Kar zadeva nove zmogljivosti za pridobivanje energije, ki naj bi jih zgradile tretje stranke, je Komisija prišla do zaključka, da je delovanje obratov za proizvodnjo energije, ki so v lasti konkurentov, negotovo in da EDP vpliva na enega izmed njih (Tejo Energia).

(b) ***Transakcija bo okrepila prevladujoč položaj družbe EDP tako zaradi horizontalnih kot vertikalnih učinkov***

Horizontalni učinki: umik pomembnejšega konkurenta

(33) Komisija je v zvezi s horizontalnimi učinki ugotovila, da bi družba GDP v primeru, če do združitve ne bi prišlo, najverjetneje postala glavni konkurent na trgih električne energije na Portugalskem, če upoštevamo, (i) da dostop do konkurenčnih virov plina prinaša veliko prednost na področju električne energije, saj se nova energija danes največkrat pridobiva v plinskih elektrarnah, in (ii) da bi se portugalska družba GDP lahko zanašala na svojo blagovno znamko in odjemalce, katere bi lahko hkrati oskrbovala tako s plinom kot tudi električno energijo.

(34) Ta zelo pomembna morebitna konkurenca po združitvi ne bi več obstajala, kar bi le še bolj okrepilo prevladujoč položaj družbe EDP.

Vertikalni učinki: višji stroški za konkurente

Privilegirani in prednostni dostop do portugalske plinske infrastrukture (terminala za utekočinjen zemeljski plin v Sinèsu, plinovoda za uvažanje in podzemnega skladišča v Carriçu)

(35) Na podlagi predlagane transakcije bo družba EDP lahko v svojo korist in v škodo družb, ki so že udeležene pri pridobivanju energije ali pa bodo to šele postale, obdržala privilegirani in prednostni dostop do zemeljskega plina.

(36) Visokotlačno plinsko omrežje: na podlagi združitve bo lahko družba EDP vplivala na upravljanje visokotlačnega plinskega omrežja: (i) kratkoročno gledano bo imela družba EDP začasno ([12]) skupen nadzor nad Transgásom (vključno s plinskim omrežjem), in sicer za največ 19 mesecev in pol. V tem obdobju lahko družba EDP močno vpliva na strategijo in upravljanje omrežja. S tem lahko družba EDP tudi globlje spozna delovanje omrežja, kar ji bo kasneje zelo koristilo in jo postavilo v prednosten položaj; (ii) dolgoročna posledica združitve bo, da bo družba REN postala upravljavka visokotlačnega plinskega omrežja.

(37) Mednarodni plinovod družbe GDP: združena družba bi imela pravico uporabljati vse zmogljivosti prve obstoječe vstopne točke na Portugalsko (plinovod, ki je iz Alžirije speljan preko Maroka in Španije do Portugalske – vstopna točka je Campo Maior), da bi s tem konkurentom preprečila uporabo kakršnih koli prostih zmogljivosti. Ne glede na to, da je dostop tretjim strankam dovoljen, pa zanje trenutno ni dovolj prostih zmogljivosti za dolgoročno uvažanje plina in prav tako ni mogoče natančno določiti količine plina, ki jo bodo sploh lahko uvozile.

(38) Terminal družbe GDP v Sinèsu: terminal za utekočinjen zemeljski plin v Sinèsu je edini na Portugalskem. Obratovati je začel v začetku leta 2004, njegova lastnica in upravljavka je družba GDP (preko svoje hčerinske družbe Transgás). Njegova največja uvozna zmogljivost je 5,3 milijarde kubičnih metrov na leto. Ker liberalizacija ni zajela plinskega sektorja, terminalu zaenkrat še ni bilo predpisano nobeno pravilo o dostopu tretjih strank. Zaradi tega morajo tretje stranke, ki bi rade dostopale do terminala, navezati stike z družbo GDP in se z njo pogajati o posebnih pogojih.

([12]) Komisija mora oceniti tudi vmesne korake v razvoju strukture trga, zlasti če upoštevamo, da lahko ta položaj družbe EDP, ne glede na to, da je začasen, zelo slabo vpliva na konkurenco in pusti dolgotrajne posledice.

(39) Podzemno skladišče v Carriçu: na podlagi združitve bo imela družba EDP tudi pravico do upravljanja podzemnega skladišča v Carriçu, ki je last družbe GDP. To je edino skladišče zemeljskega plina na Portugalskem (poleg skladišča utekočinjenega zemeljskega plina v Sinèsu, ki pa je precej manjši). Bistvenega pomena je, da ne prihaja do diskriminacije pri dodeljevanju pravice do uporabe skladišča konkurenčnim proizvajalcem energije s plinskimi elektrarnami. Preučitev trga je potrdila, da zgolj nediskriminacija konkurentom ne zagotavlja polne uporabe skladišča, saj lahko družba EDP prepove uporabo zaradi neizpolnjevanja tehničnih zahtev.

(40) Na podlagi priglašene transakcije dobi družba EDP precejšen nadzor nad točkami, kjer plin vstopa v državo, in skladiščnimi objekti. Zato bi lahko transakcija družbi EDP omogočila in jo spodbudila, da konkurentom oteži dostop do plinskega omrežja ne glede na to, da naj bi se lastništvo visokotlačnega plinskega omrežja na Portugalskem preneslo na družbo REN.

Zmožnost omejevanja dobave plina plinskim elektrarnam v škodo konkurenčnim plinskim elektrarnam

(41) Precejšnje negotovosti glede učinkovitosti prenosa infrastrukture in pravic do transporta na družbo REN ne zagotavljajo, da bo plin dejanskim (tj. Turbogás) in morebitnim konkurenčnim plinskim elektrarnam dobavljal kdo drug kakor združena družba. Če se na Portugalskem pojavijo omejitve pri oskrbi s plinom, bo družba GDP najverjetneje dala prednost elektrarnam družbe EDP v škodo konkurenčnim plinskim elektrarnam.

Zmožnost in interes za določanje cen plina in višanje stroškov, s čimer bi se obstoječa in morebitna konkurenca izločila, nove konkurente pa bi se odvračalo od vstopa na trg

(42) Na podlagi združitve bo družba EDP zmožna in bo njen interes dvigovati cene plina, dobavljenega obstoječim konkurentom (Turbogásu za izpolnjevanje njegovih kratkoročnih zahtev). Isto velja za morebitne konkurente (kar zadeva vse njihove zahteve), saj stopnja liberalizacije in negotovosti glede dostopa do vstopnih točk dokaj jasno kažejo, da bo bodoče plinske elektrarne, če bodo sploh zgrajene, s plinom oskrbovala družba GDP.

Dostop do zaupnih podatkov o stroških konkurentov, kar prinaša odločilno prednost

(43) Združena družba bo poznala višino stroškov vlaganj obstoječih konkurentov in bo cene lahko oblikovala tako, da jih bo izločila iz igre. Takšne strukturne prednosti bodo prav tako okrepile prevladujoč položaj družbe EDP, saj družba v tem položaju morebitne konkurente, pripravljene upravljati nove plinske elektrarne, ki bi jih oskrbovala družba GDP, odvrača od vstopa na trg ali pa z vstopom le zavlačuje.

Dostop do podatkov o predvideni dnevni porabi plina v sklopu glavnih zaupnih podatkov o stroških konkurentov, kar prinaša odločilno prednost

(44) Na podlagi združitve bo imela družba EDP dostop tudi do podatkov o predvideni dnevni porabi plina podružnice Turbogás (in drugih plinskih elektrarn, ki jih bo morda v prihodnosti oskrbovala družba GDP) ¬– podatki, ki se naznanijo za en dan vnaprej, se nanašajo na količino plina, ki naj bi ga plinska elektrarna porabila vsako uro. Družba EDP bo tako vnaprej spoznala vzorec proizvodnje energije v Turbogásu za naslednji dan. Glede na spremenljivost proizvodnje v plinskih elektrarnah so ti podatki strateško pomembni: če EDP npr. izve, da Turbogás v neki točki naslednjega dne ne namerava proizvajati energije, lahko EDP brez strahu, da bi njegova prodaja zaradi Turbogása padla, dvigne cene nad Turbogásove spremenljive stroške.

(45) Zgoraj navedeni horizontalni in vertikalni učinki, vzeti kot celota ali posamezno, krepijo prevladujoč položaj družbe EDP na grosističnem trgu električne energije.

2. POMOŽNE DEJAVNOSTI

(46) Z obravnavano transakcijo se GDP s trga električne energije umakne kot verjeten novi konkurent in posledično tudi kot morebiten ponudnik pomožnih dejavnosti. Na podlagi vseh razlogov, s katerimi je postregla ocena grosističnega trga, in ob upoštevanju, da samo nekaj obratov opravlja tovrstne dejavnosti, bi vstop družbe GDP na grosistični trg oslabil prevladujoči položaj družbe EDP na področju opravljanja pomožnih dejavnosti. Posledica koncentracije je umik tega morebitnega konkurenta s trga pomožnih dejavnosti.

3. MALOPRODAJNI TRGI ELEKTRIČNE ENERGIJE NA PORTUGALSKEM

(a) ***EDP ima prevladujoč položaj na maloprodajnih trgih električne energije na Portugalskem***

(47) Trg električne energije za velike industrijske odjemalce (45 % skupne porabe) je popolnoma primeren. Na tem trgu znaša količinski tržni delež družbe EDP 92 % (veliko več po številu odjemalcev).

(48) Trg malih odjemalcev se je začel odpirati šele tekom leta 2004. Tržni delež družbe EDP je skoraj 100 %. Izkušnje iz drugih držav članic jasno kažejo, da bo malih odjemalcev, ki bodo prešli k drugemu ponudniku, precej manj kakor industrijskih odjemalcev. Spornost prevlade družbe EDP bo tako le stranskega pomena.

(b) ***Krepitev prevladujočega položaja družbe EDP na maloprodajnem trgu električne energije na Portugalskem***

(49) Predlagana transakcija bo okrepila prevladujoč položaj družbe EDP, saj povzroči umik družbe GDP kot pomembnega morebitnega konkurenta. Med preiskavo Komisije so zaslišanci potrdili, da bi bila družba GDP najverjetnejši in najučinkovitejši morebitni novi konkurent na teh trgih, in sicer predvsem zaradi velikega števila odjemalcev plina, svoje prepoznavne nacionalne blagovne znamke in ponudbe, ki zajema dve različni vrsti goriva.

(50) Poleg tega bo združitev dodatno omejevala vstop konkurentov na trg, saj bo združena družba združevala prednosti ustaljenih družb na področju plina in električne energije ter konkurente silila, da istočasno vstopajo tako na trg plina kot električne energije, da bodo lahko ponudili dve vrsti goriva.

B. *TRGI PLINA*

1. GDP IMA PREVLADUJOČ POLOŽAJ NA PORTUGALSKIH TRGIH PLINA

(51) Družba GDB ima zaradi svojega trenutnega položaja zakonitega monopolista prevladujoč položaj na vseh trgih plina, razen na področju distribucije zemeljskega plina na območju Porta, kjer deluje družba Portgás, nad katero je EDP pred kratkim prevzel skupni nadzor.

(52) Družba GDP ima, in bo imela tudi po odprtju trgov, v primerjavi z morebitnimi novimi konkurenti številne prednosti, ki jih prinaša ustaljenost na trgu. Družba je zlasti (i) pridobila dragocene izkušnje in znanje s področja portugalskih plinskih trgov na vseh ravneh, (ii) vzpostavila široko mrežo odjemalcev in dosegla velik obseg prodaje v državi, (iii) razvila zelo razpoznavne blagovne znamke na nacionalni in lokalni ravni, in (iv) raziskala in dodobra spoznala značilnosti odjemalcev (glede porabe ali plačilne in kreditne sposobnosti) in njihove posebne potrebe (potreba po dodatnih storitvah ali posebni podpori za odjemalce), (v) družba preko lokalnih distributerjev, ki so pod nadzorom družbe GDP, obvladuje upravljavce distribucijskih sistemov.

2. KREPITEV PREVLADUJOČEGA POLOŽAJA DRUŽBE GDP NA PORTUGALSKIH TRGIH PLINA

(a) ***Dobava plina proizvajalcem energije (plinskim elektrarnam)***

(53) Kar zadeva oskrbo plinskih elektrarn, bo priglašena transakcija izločila povpraševanje plinskih elektrarn (kratkoročne zahteve TER-a/Carregada in Turbogása ([13])), ki bi mu konkurenti družbe GDP sicer lahko ustregli, potem ko postanejo plinske elektrarne upravičene. To krepi prevladujoč položaj družbe GDP na trgu dobave plina plinskim elektrarnam.

([13]) Družbi EDP daje 20-odstotni delež v Turbogásu določene pravice do izločanja.

(b) ***Dobava plina lokalnim distributerjem***

(54) Priglašena transakcija bo izločila edinega lokalnega distributerja, ki do tega trenutka še ni pod nadzorom družbe GDP oziroma Portgása. Na podlagi transakcije noben konkurent ne bo več mogel prevzeti oskrbe lokalnih distributerjev, ko ti postanejo upravičeni. To krepi prevladujoč položaj družbe GDP na trgu dobave plina lokalnim distributerjem.

(c) ***Dobava plina velikim industrijskim odjemalcem***

(55) Preiskava je pokazala, da bi bila družba EDP najverjetnejši novi konkurent na trgu dobave plina velikim industrijskim odjemalcem, potem ko bi se ta liberaliziral.

(56) Zdi se, da je družba EDP najverjetnejši morebitni novi konkurent na tem trgu, če upoštevamo, (i) da upravlja plinsko elektrarno za proizvodnjo električne energije (torej ima dostop do velikih količin plina), kar je močna spodbuda za vstop na trge dobave plina, (ii) da se lahko zanaša na svoje odjemalce električne energije (EDP pokriva skoraj 100 % distribucije električne energije na Portugalskem), katerim lahko ponudi tako plin kot električno energijo (dve vrsti goriva), in (iii) da se lahko zanaša tudi na izkušnje, ugled in bazo odjemalcev distributerja plina Portgás. V številnih državah članicah so ustaljene elektroenergetske družbe vstopile na trge plina.

(57) Umik morebitne konkurence družbe EDP okrepi prevladujoči položaj družbe GDP na trgu dobave plina velikim industrijskim odjemalcem.

(d) ***Dobava plina malim odjemalcem***

(58) Komisija je zaključila, da bi bila družba EDP v primeru, če do združitve ne bi prišlo, najverjetnejši novi konkurent na trgu dobave plina malim odjemalcem.

(59) Prednosti družbe EDP se lahko razvrstijo v tri skupine: (a) prednosti pri oskrbovanju zaradi njenega položaja, ki izhajajo iz dejstva, da je plinski proizvajalec energije na Portugalskem; (b) prednosti zaradi njenega položaja, ki izhajajo iz dejstva, da je ustaljena maloprodajna elektroenergetska družba in distributer; (c) prednosti zaradi položaja na področju maloprodaje plina na Portugalskem in vseh podatkov o tem področju (Portgás in skupna uporaba podatkov na Lisboagásu).

(60) Željo družbe EDP po vstopu na trge plina potrjuje tudi nedaven prevzem nadzora nad lokalnim portugalskim distributerjem, Portgásom, in njen bujen razcvet na trgih plina v Španiji (EDP je pridobil nadzor nad drugo največjo plinsko družbo v Španiji, imenovano Naturcorp).

(61) Na podlagi prej navedenih elementov bi koncentracija umaknila glavnega konkurenta družbi GDP, kar bi dodatno oviralo vstop na trg dobave plina malim odjemalcem. Zato bo koncentracija okrepila prevladujoč položaj družbe GDP na maloprodajnem trgu plina na Portugalskem.

V. **PREDLAGANE OBVEZNOSTI STRANK PRIGLASITELJIC**

(62) Stranki sta predložili obveznosti 28. oktobra 2004, izpopolnjeno različico pa 17. novembra 2004. Obveznosti iz izpopolnjene različice, kakor sta jih oštevilčili stranki, so povzete v nadaljevanju:

EDP.1: Zmanjšanje delnic družbe EDP v družbi REN s 30 % na 5 %.

EDP.2: Odprodaja delnic, ki jih ima družba EDP v Tejo Energia.

EDP.3: Začasna opustitev izgradnje nove plinske elektrarne, ki je predmet klavzule o pregledu.

EDP.4: Zakup proizvodne zmogljivosti TER-a, enakovredne eni enoti, ki je predmet klavzule o pregledu.

EDP.5: Začasen odvzem nekaterih glasovalnih pravic družbe EDP v Turbogásu in imenovanje članov neodvisnega odbora v Turbogásu.

ENI.II: Prodaja terminala za utekočinjen zemeljski plin v Sinèsu družbi REN.

ENI.III: Prodaja podzemnega skladišča v Carriçu družbi REN.

ENI.IV: Pričakovana prodaja visokotlačnega plinskega omrežja družbi REN.

ENI.V: Jamstva za dostop do omrežja v pričakovanju prodaje omrežja družbi REN.

ENI.VI: Predaja zmogljivosti na vstopni točki Campo Maior družbi REN, ki trenutno pripada Transgásu, vendar je ta ne uporablja.

ENI.VII: Nenačrtovanje novih zmogljivosti na vstopni točki Campo Maior.

ENI.VIII: Nenačrtovanje novih zmogljivosti na plinovodu Extremadura.

ENI.IX: Zagotovitev zmogljivosti na plinovodu Extremadura in/ali na vstopni točki Campo Maior pod določenimi pogoji.

ENI.X: Odvzem pravice družbe GDP do prve zavrnitve na podlagi „izenačevanja najugodnejše ponudbe“.

ENI.XI: Ukrepi za odpravljanje zaskrbljenosti v zvezi z morebitnim privilegiranim dostopom do podatkov o cenah.

ENI.XII: Ukrepi za zagotavljanje učinkovite liberalizacije povpraševanja velikih industrijskih odjemalcev.

ENI.XIII: Ne dajati ponudb za zemeljski plin in električno energijo velikim industrijskim in maloprodajnim odjemalcem na Portugalskem, dokler se dobava zemeljskega plina tem skupinam odjemalcev ne liberalizira.

ENI.XIV: Prodaja lokalnega distributerja Setgás.

VI. **OCENA PREDLAGANIH OBVEZNOSTI**

A. *OBVEZNOSTI GLEDE ELEKTRIČNE ENERGIJE*

1. GROSISTIČNI TRG ELEKTRIČNE ENERGIJE

(a) ***Horizontalni učinki transakcije (umik družbe GDP kot najverjetnejšega novega konkurenta)***

(63) Predlog strank zajema več ukrepov za zagotavljanje vstopa konkurentov in obenem za preprečevanje odprodaje proizvodnih sredstev. Temelji pretežno na začasni opustitvi izgradnje novih plinskih elektrarn družbe EDP in zakupu nekaterih proizvodnih zmogljivosti njene elektrarne TER za določen čas.

(64) Zaslišanci, ki so sodelovali pri preskušanju trga, ki ga je opravila Komisija, so te predloge označili za očitno neustrezne, saj so z vidika obsega, področja in trajanja ukrepi za odpravo posledic pomembnega umika družbe GDP kot morebitnega konkurenta in za pravočasno zagotavljanje vstopa morebitnih konkurentov na trg nezadovoljivi. Komisija se s temi vprašanji, ki so jih izpostavile tretje stranke, v celoti strinja.

(65) Zakup proizvodnih zmogljivosti TER-a zajema le eno tretjino zmogljivosti elektrarne, kar predstavlja 4 % skupnih proizvodnih zmogljivosti na Portugalskem. Zakup se lahko samodejno prekine na podlagi meril, s katerimi ni zagotovljena niti prisotnost novih konkurentov niti dejanski obstoj trga, ki bi zajemal celoten Iberski polotok. Zakup lahko traja tudi le 3 leta. Družba EDP bo imela ažurne podatke o tem, kakšni so stroški in količine električne energije, ki jih lahko zakupnik na trgu ponuja. Z ozirom na vse zgoraj navedeno se zdi malo verjetno, da bi lahko takšen zakupnik močneje vplival na trg in tako predstavljal konkurenco družbi EDP.

(66) Glede na klavzulo o pregledu, ki je del predlagane začasne opustitve, bo ta začasna opustitev verjetno kmalu odpravljena, pri čemer pa ne bo zagotovila, da bodo novi konkurenti dejansko vstopili na trg. Poleg tega lahko družba EDP kljub začasni opustitvi sproži izvajanje novih projektov v zvezi s plinskimi elektrarnami (vse korake razen dejanske izgradnje). Predlagana začasna opustitev in predlagani zakup zato nimata učinka, ki bi spodbujal konkurenco, kakor to denimo zagotavlja ukrep za izboljšanje strukture.

(67) Poleg tega stranki predlagata odprodajo 10 % deleža družbe EDP v družbi Tejo Energia, ki je ena izmed njenih konkurentk. Če je ta predlog pozitiven, potem sploh ne zagotavlja, da bo Tejo Energia v prihodnosti dejansko zgradila plinsko elektrarno.

(68) Stranki sta predlagali tudi, da se glasovalne pravice v Turbogásu družbi EDP začasno odvzamejo. Ta začasen odvzem lahko traja največ tri leta, zajema pa lahko le dve področji odločanja. EDP je nedavno dobil možnost kupiti še 20 % delnic Turbogása, s čimer bi popolnoma obvladoval njegovo proizvodnjo. Zato obstaja upravičen dvom, da bodo obveznosti strank družbi EDP preprečile, da bi ta vplivala na Turbogásovo politiko dobave plina in njegove bodoče projekte.

(b) ***Vertikalni učinki (višji stroški za konkurente)***

Privilegirani in prednostni dostop družbe EDP do portugalske plinske infrastrukture

(69) Prodaja terminala za utekočinjen zemeljski plin v Sinèsu in podzemnega skladišča v Carriçu upravljavcu visokotlačnega plinskega omrežja, tj. prenos lastništva, je pozitiven predlog, ki ga Komisija pozdravlja. Vendar pa pogoji, pod katerimi je prenos izveden, tretjim strankam ne zagotavljajo dostopa do ustreznih zmogljivosti. Ukrepi za odpravo in preprečevanje kršitev podružnicama strank, ki se ukvarjata s plinskimi dejavnostmi v Španiji, to sta Union Fenosa Gas in Naturcorp, izrecno dovoljujejo načrtovanje dodatnih zmogljivosti že pred prenosom, medtem ko je strankama dovoljeno načrtovanje šele po prenosu.

(70) Stranki sta predlagali tudi, da se omogoči dostop do zmogljivosti plinovoda Španija–Portugalska pri vstopni točki na Portugalsko (Campo Maior). Kakor je pokazal preskus trga, so te zmogljivosti izrazito premajhne (manj kot 10 % zmogljivosti tega plinovoda, kar ni dovolj za oskrbo ene same plinske elektrarne z zmogljivostjo 400 MW) in zato niso namenjene prenosu plina po prenosnem plinovodu (plinovod Extremadura) do meje s Portugalsko. Sicer se je oblikoval mehanizem za zagotovitev dodatnih zmogljivosti, vendar so pogoji za uporabo z vidika časovne primernosti, ekonomske izvedljivosti in same dolgoročnosti neugodni, zaradi česar mehanizem ni primeren, da bi se tretje stranke lahko nanj zanašale.

(71) Obveznosti, ki se nanašajo na infrastrukturo zemeljskega plina, bodo tako najverjetneje imele manjše pozitivne učinke na portugalske trge električne energije in plina.

Drugi vertikalni učinki združitve

(72) Kar zadeva druga vertikalna vprašanja o konkurenci ([14]), izpostavljena v okviru transakcije, obveznosti predpisujejo nepremostljive ovire, s katerimi bi preprečili pretok informacij med družbama GDP in EDP. Preskus trga je jasno pokazal, da v obravnavanem primeru ti ukrepi niso primerni za razrešitev zastavljenih vprašanj.

2. TRG POMOŽNIH DEJAVNOSTI

(73) Zakup proizvodnih zmogljivosti, kakor ga predvidevajo obveznosti, zakupniku ne omogoča, da bi na trgu aktivno opravljal dejavnosti uravnavanja energije, kjer je potrebno v realnem času prilagajati proizvodnjo.

(74) Kakor je pojasnjeno zgoraj, obveznosti ne pomenijo, da bodo konkurenti na Portugalskem v predvidljivi prihodnosti zagotovo zgradili nove proizvodne zmogljivosti za pridobivanje energije. Posledica tega je, da predlagani ukrepi ne preprečujejo krepitve prevladujočega položaja družbe EDP na tem trgu.

3. MALOPRODAJNA OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

(75) Edini ukrep, ki se neposredno nanaša na maloprodajno oskrbo z električno energijo, je „*ne dajati ponudb za zemeljski plin in električno energijo velikim industrijskim in maloprodajnim odjemalcem na Portugalskem, dokler se dobava zemeljskega plina tem skupinam odjemalcev ne liberalizira*“. Ta obveznost naj bi veljala le za določen čas, ukrep pa tako ali tako ne zagotavlja pojava novih konkurentov, ki bi zapolnili vrzel, nastalo zaradi umika družbe GDP.

(76) Drugi ukrepi lahko posredno ugodno vplivajo na maloprodajni trg električne energije, vendar ne zagotavljajo, da bodo novi konkurenti uspešno vstopili na portugalski maloprodajni trg električne energije in nudili pravočasno ter dovolj široko oskrbo, da bi s tem zapolnili vrzel, ki bi nastala zaradi umika bodoče konkurenčne družbe GDP.

([14]) Sem spadajo: (i) zmožnost družbe EDP, in hkrati njen interes, določanja cen plina in višanja stroškov konkurence, s čimer izloča svoje dejanske in morebitne konkurente iz igre, nove konkurente pa odvrača od vstopa na trg; (ii) zmožnost omejevanja dobave plina plinskim elektrarnam v škodo konkurenčnim plinskim elektrarnam; (iii) dostop družbe EDP do zaupnih podatkov o stroških konkurentov in do podatkov o predvideni dnevni porabi plina, kar ji prinaša odločilno prednost.

B. *TRGI ZEMELJSKEGA PLINA*

1. DOBAVA PLINA PROIZVAJALCEM ENERGIJE (IZLOČITEV ODJEMALCEV)

(77) To vprašanje neposredno urejajo tri obveznosti: (i) odvzem pravice družbe GDP do prve zavrnitve dobave plina TER-u, (ii) začasen odvzem nekaterih glasovalnih pravic družbe EDP v Turbogásu za obdobje treh let, in (iii) delni zakup TER-a.

(78) (i) Udeleženci na trgu so poudarili, da odvzem pravice družbe GDP do prve zavrnitve dobave plina TER-u ne odpravlja interesa družbe EDP, da plin dobavlja iz GDP-ja; (ii) navaden odvzem nekaterih glasovalnih pravic za določen čas ne pomeni, da družba EDP ne bo več mogla vplivati na Turbogásovo politiko dobave plina; (iii) zakup zajema le eno tretjino TER-a, zato bo moral zakupnik kupovati večino plina od družbe GDP. Zato Komisija ugotavlja, da te obveznosti sploh ne zadevajo krepitve prevladujočega položaja družbe GDP na trgu dobave pline proizvajalcem energije.

2. DOBAVA PLINA LOKALNIM DISTRIBUTERJEM (IZLOČITEV ODJEMALCEV)

(79) Transakcija bo izločila Portgás, edinega lokalnega distributerja, ki ni pod nadzorom družbe GDP. Poraba plina lokalnega distributerja Setgása, za katerega je bila predlagana odprodaja, je štirikrat manjša od porabe Portgása. Obveznost tako ne preprečuje krepitve prevladujočega položaja družbe GDP na trgu dobave plina lokalnim distributerjem.

3. DOBAVA PLINA VELIKIM INDUSTRIJSKIM ODJEMALCEM

(80) Edina ukrepa, ki se neposredno nanašata na problematiko na tem trgu, sta ne dajati *ponudb za zemeljski plin in električno energijo, dokler se dobava zemeljskega plina velikim industrijskim odjemalcem ne liberalizira*, in *velikim industrijskim odjemalcem ponuditi možnost, da lahko pogodbo za dobavo plina vsako leto podaljšajo*. Noben izmed teh dveh ukrepov pa ne zagotavlja vstopa novega konkurenta na trg dobave plina velikim industrijskim odjemalcem.

(81) Kljub temu je bila opravljena tudi analiza ukrepov, ki morda posredno vplivajo na to problematiko: na področju infrastrukture za uvoz plina je zagotovitev ustreznih zmogljivosti precej dvomljiva. Poleg tega Setgás, ki naj bi bil odprodan, predstavlja manj kot 10 % odjemalcev plina na Portugalskem in ima za uspešen vstop na trg velikih industrijskih odjemalcev premajhen krog uporabnikov v primerjavi z odjemalci električne energije, ki jih pokriva EDP, in odjemalci plina, ki jih pokriva Portgás.

4. DOBAVA PLINA MALIM ODJEMALCEM

(82) Odprodaja Setgása je ukrep za izboljšanje strukture, ni pa ustrezno sredstvo za zapolnitev vrzeli, ki bi na maloprodajnem trgu plina nastala zaradi umika bodoče konkurenčne družbe EDP/Portgás: prodaja Setgása predstavlja 8 % skupne maloprodaje plina na Portugalskem, medtem ko ima Portgás 30-odstotni tržni delež. Obveznost, ki določa, da se ne sme izvajati dobava električne energije tistim maloprodajnim odjemalcem, ki še niso upravičeni do obeh, električne energije in plina, je časovno in po učinku zelo omejena. Predlagan ni bil noben drug ukrep, ki bi neposredno obravnaval izgubo konkurence zaradi tega, ker se lahko EDP zanaša na obstoječe odjemalce električne energije po celotni državi, svojo močno blagovno znamko in interes odjemalcem ponujati električno energijo in plin.

VII. **PREPOZNA PREDLOŽITEV UKREPOV**

(83) Po izteku roka za predložitev ukrepov ([15]) sta stranki 26. novembra 2004 predložili dokumente, s katerimi sta želeli spremeniti že predstavljene ukrepe in se lotiti problematike, ki jo je izpostavila Komisija. Ti ukrepi pa niso ponudili celovitih in nedvoumnih rešitev na vprašanja o konkurenci, ki jih je zastavila Komisija.

(84) V petek zvečer, dne 3. decembra 2004, sta stranki predložili novo zbirko „obveznosti s področja plinske problematike“, katerih cilj je uresničitev ciljev, predvidenih v dokumentu, ki sta ga stranki poslali Komisiji dne 26. novembra 2004. Glede na to, da so bile te nove obveznosti predložene šele proti koncu postopka (le tri delovne dni pred sejo Komisije 9. decembra 2004, na kateri naj bi ta sprejela končno odločbo, tako da ni imela dovolj časa, da bi obveznosti ocenila v skladu s predpisanim postopkom) in da je cilj tega predloga zgolj uresničitev ciljev, predvidenih v dokumentu, ki je bil poslan 26. novembra 2004, ta najnovejša zbirka obveznosti ne more biti podlaga za sprejetje odločbe o odobritvi.

VIII. **SKLEPNA UGOTOVITEV**

(85) Komisija je v skladu z razlogi, opisanimi v tem povzetku odločbe, ki jih je upoštevala posamično ali kot celoto, 9. decembra 2004 izdala odločbo, s katero razglaša, da je predlagana koncentracija v skladu s členom 8(3) Uredbe o združitvi nezdružljiva s skupnim trgom, ker krepi prevladujoče položaje na več trgih plina in električne energije na Portugalskem, kar bi bistveno oviralo učinkovito konkurenco na širšem območju skupnega trga.

([15]) Rok za predložitev ukrepov je bil 17. november 2004.